

TECHNICAL ASSISTANCE TO BUILD FOOD SAFETY CAPACITY FOR THE FISHERIES SECTOR

**ASISTANS TEKNIK POU KONSTWI KAPASITE
SEKIRITE ALIMANTÈ POU SEKTÈ LAPÈCH LA**

CARIFORUM

Entwodiksyon nan Sekirite Manje

Fòmasyon pou Ocean Delight, Suriname

Prepare pa : Megapesca Lda Portugal

Rezulta aprantisaj

Nan fen sesyon sa a, ou ta dwe kapab:

- Konprann prensip debaz yo nan ijyèn manje
- Konnen siyifikasyon:
- Sekirite alimantè
- Danje sekirite alimantè
- Kontaminasyon ak kontaminasyon kwaze
- Anpwazònman Manje / maladi ki soti nan manje

Mete aksan sou ki jan bon Pratik pou jere manje ka anpeche malady ki soti nan manje

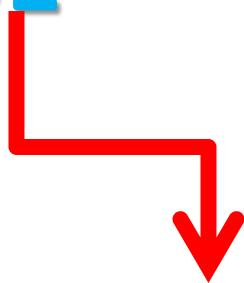
Ki sa ki sekirite manje?

**Bagay nou fè pou asire ke manje
nou an san danje pou manje**

SEKIRITE MANJE

KONPÒTMAN

Fish Processing Factory In Kepong Shut Down!

On 26 January 2021, the DBKL Health & [Environment](#) Department inspected a fish processing factory at Jalan 4/33 B MWE in the Kepong Commercial Park.

Izin transfòmasyon pwason nan Kepong Fèmen!

26 janvye 2021, Depatman Sante ak Anviwònman DBKL enspekte yon izin transfòmasyon pwason nan Jalan 4/33 B MWE nan pak komèsyal Kepong.

019-9154402

Izin Transfòmasyon Pwason Nan Kepong **Fèmen!**

26 janvye 2021, Depatman Sante ak Anviwònman DBKL enspekte yon izin transfòmasyon pwason nan Jalan 4/33 B MWE nan pak komèsyal Kepong.

**Yo te dekouvri ke izin transfòmasyon pwason sa pat ijyenik,
yo fèmen li sou baz Seksyon 11 nan Lwa sou Manje 1983, ki
baze sou rezon sa yo:**

- lokal yo pat pwòp
- mi yo ak atè yo pat gen seramik epi yo te kouvri ak mous
- mi yo ak atè yo nan zòn transfòmasyon manje yo te kouvri ak tè epi san ki sèch
- Yo te netwaye pwason yo atè a
- pa te gen okenn rezèvwa pou kenbe lwil oliv
- Yo te vide san pwason ak dlo dechè yo nan dren piblik la
- ekipman yo itilize yo te sal, yo te gen move odè, epi yo te mal konsève

Danje sekirite alimantè

“Ajan ki ka kontamine manje epi
lakòz
maladi oswa aksidan”

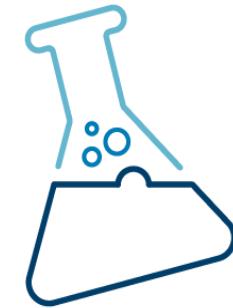
Tip danje sekirite alimantè

MIKWOBYOLOJIK – debouche sou anpwazònman manje
(egzanp bakteri, viris, chanpiyon / mwazisi, parazit)

CHIMIK - debouche sou anpwazònman chimik / reyakson alèjik

(egzanp pwodwi netwayaj, pestisid, alèjèn)

FIZIK – debouche sou aksidan
(egzanp moso boutèy , cheve, ensèk)

**KI TIP DE DANJE POU SEKIRITE MANJE MOUCH SA
ye?**

Kisa yon danje
mikrobyolojik ye?

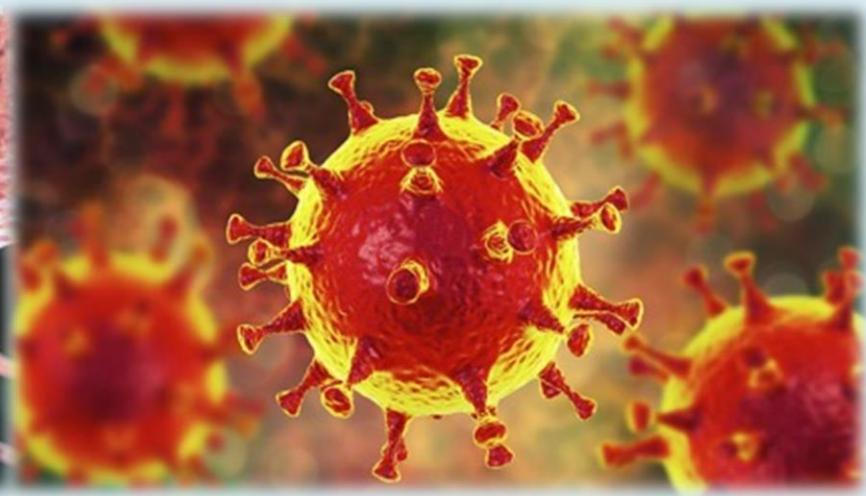
BAKTERI

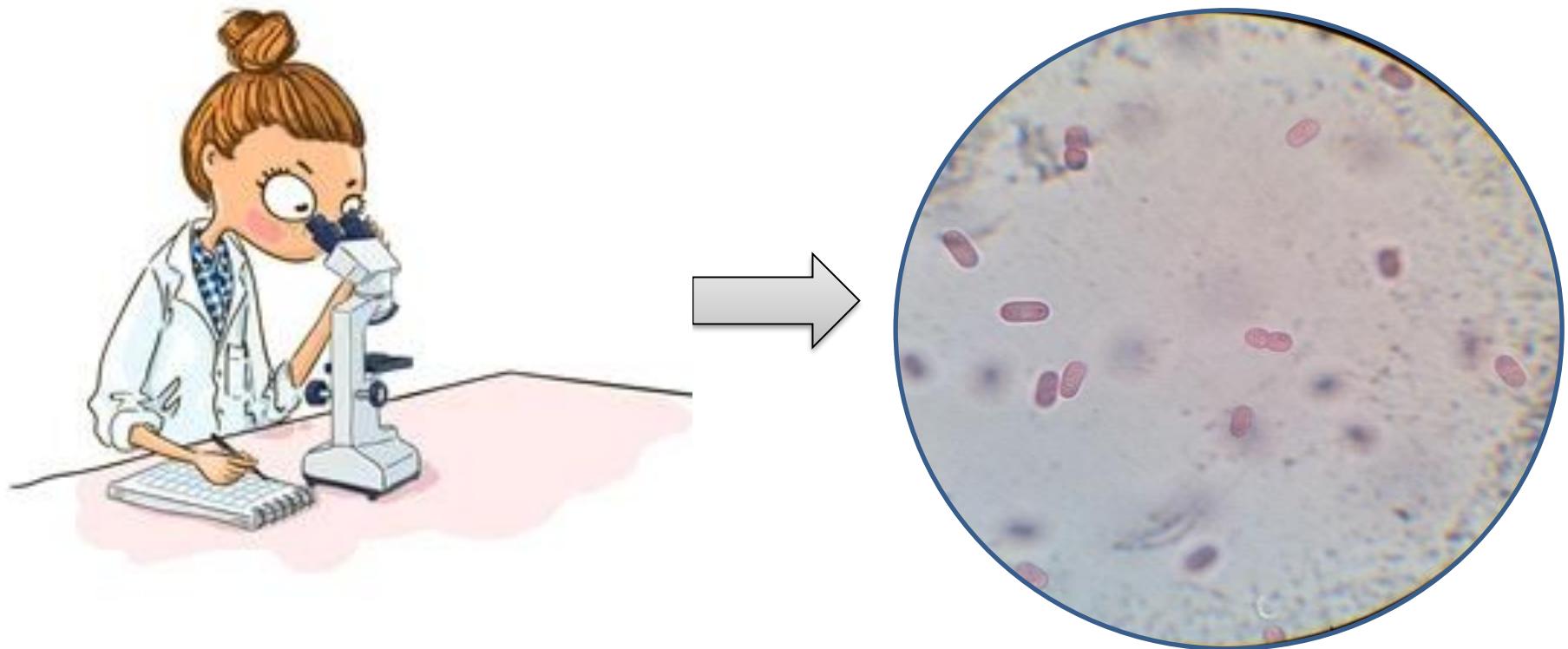
PARAZIT

Mwazisi / chanpiyon

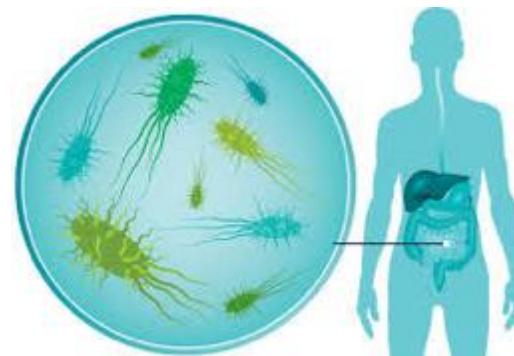
VIRIS

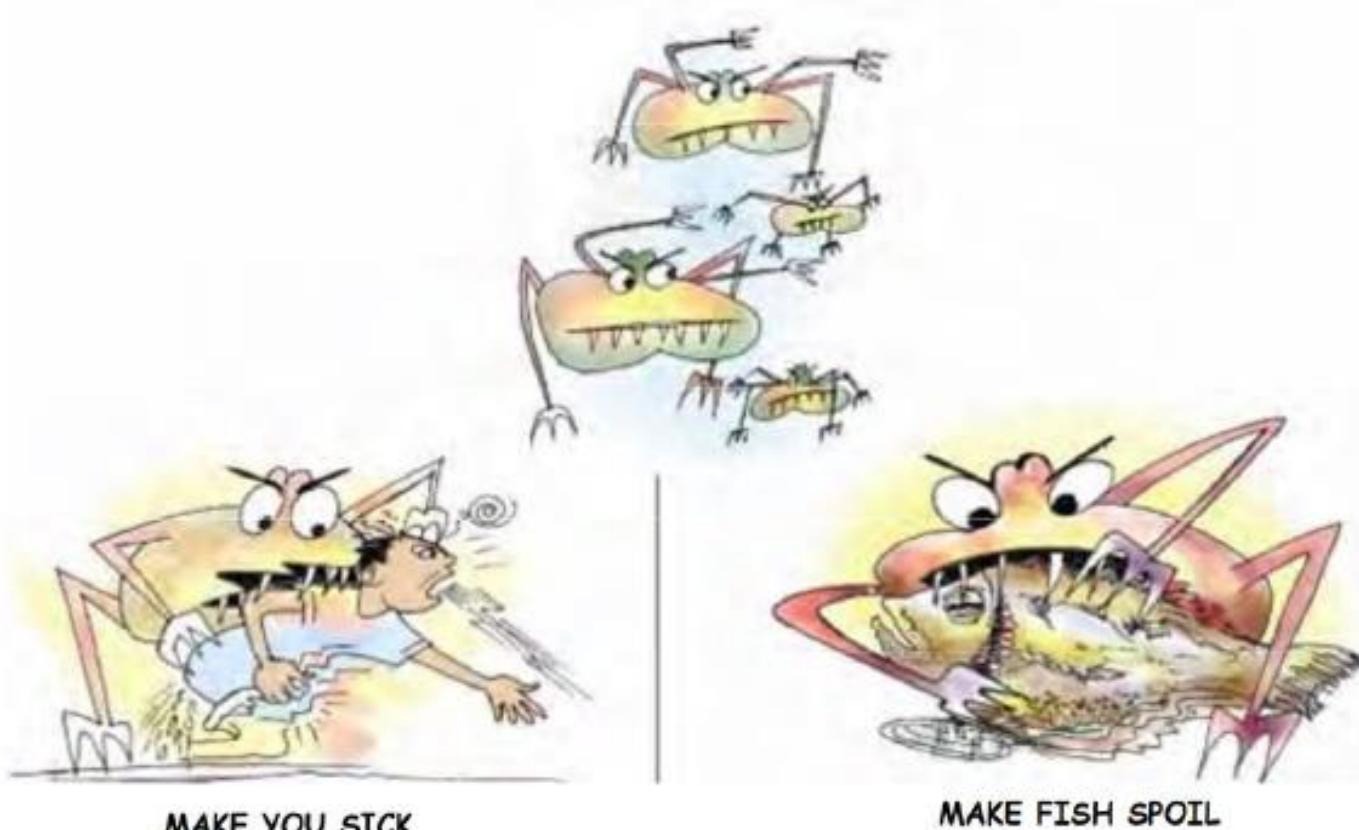
Nan anpil biznis manje, danje mikrobyolojik yo pi enpòtan paske yo ka fè moun malad anpil oswa yo ka gate manje!

Tip Bakteri

- Patojèn - fè moun malad
- Gate - lakòz manje gate
- Esansyèl -
 - ❖ Kò imen
 - ❖ Endistri manje

Bakteri kapab ...

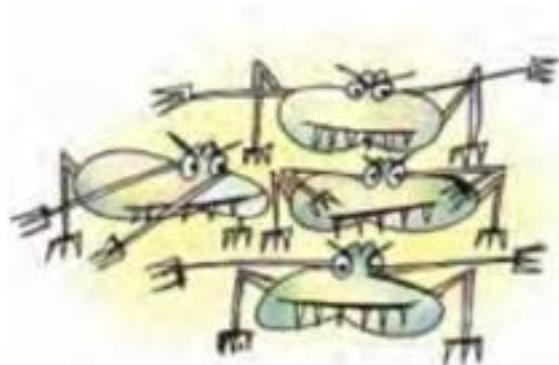
MAKE YOU SICK

fè ou malad

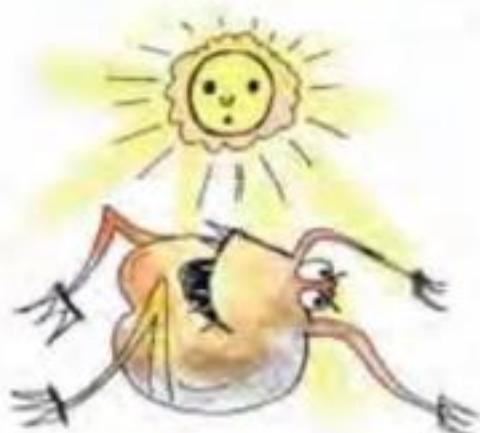
MAKE FISH SPOIL

fè pwason gate

Kisa yo renmen?

WATER
dlo

WARMTH

chalè

FOOD

manje

Kisa yo rayi?

DRY CONDITIONS

kondisyon sèk

VERY HOT TEMPERATURES

tanperati trè cho

COLD

Kote ki frèt

Ki kote nou ka jwenn yo?

twalèt sal

DIRTY TOILETS

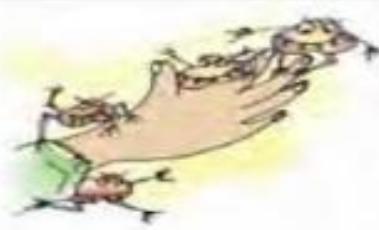
DIRTY CLOTHES AND FEET

ANIMALS

IN THE AIR

HANDS

INSECTS

bèt yo

nan lè a

men

ensèk

rad sal ak pye sal

Sous posib pou mikwo-òganis nan etablisman manje

- Moun
- Matyè premyè (Ou ka jwenn yo sou pwason kri ak nan **pwason kri**)
- Ekipman / istansil
- Ensèk
- Wonjè
- Bèt
- Tè / pousyè tè
- Dechè

**Ki jan nou ka anpeche bakteri
miltipliye?**

Bon jesyon, ijyèn ak pratik estokaj ka anpeche bakteri miltipliye

Bakteri ka mouri / dezaktive lè manje a byen kwit

**Netwayaj efikas, dezenfeksyon ak pratik ijenik
ka anpeche bakteri miltipliye**

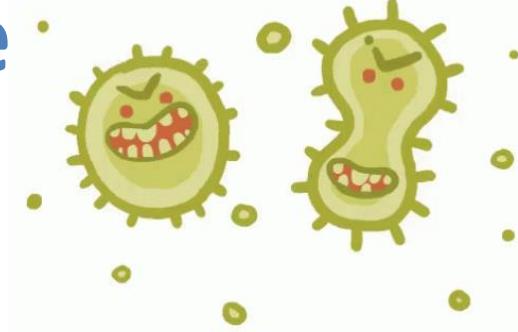
Bakteri ki ka fè ou malad anpil yo
rele **PATOJÈN**. Yo soti nan trip moun
ak bèt.

Yo ka lakòz anpwazònman MANJE
oswa **MALADI KI SOTI NAN MANJE**.

Sentòm anpwazònman Manje

Mit sou anpwazònman Manje

VRÈ OU FO

1. Manje ki gen ase bakteri pou fè ou malad ap parèt lèd, ap gen move sant oswa move gou.
2. Manje ki fre anpil pa ka fè moun malad.
3. Anpwazònman manje toujou koze pa dènye bagay ou te manje.
4. Manje ki byen kwit pa janm ka lakòz anpwazònman manje.

Manje ki gen ase bakteri pou fè ou malad ka parèt bèl, gen bon sant oswa bon gou.

Manje ki fre ka lakòz anpwazònman manje si li pa byen okipe.

Anpwazònman manje ka koze pa sa ou te manje plizyè èdtan menm yon semèn de sa.

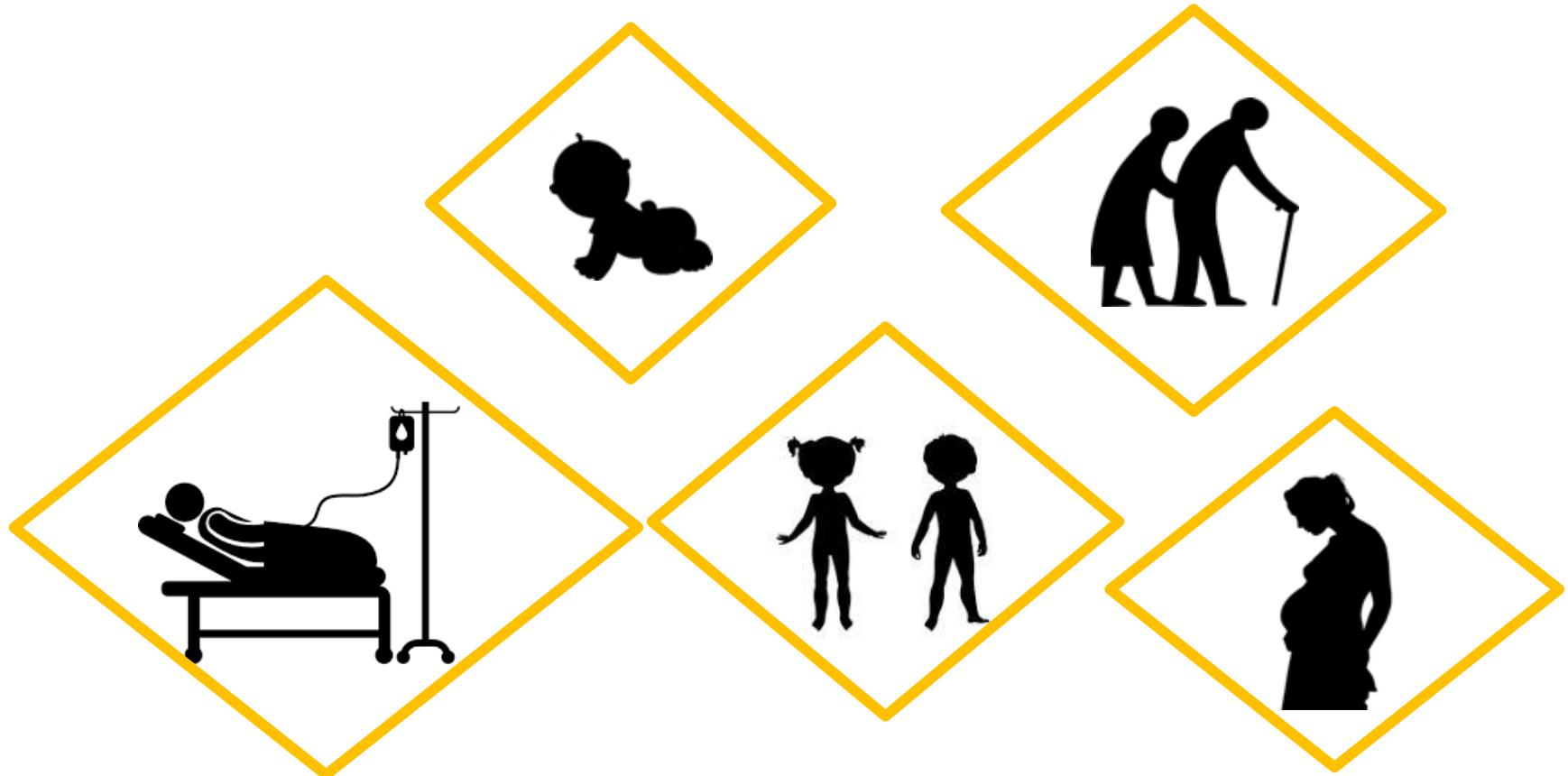
Anpwazònman Manje ka rive menm lè manje yo byen kwit, si yo kontamine apre manje a kwit.

Aparisyon anpwazònman Manje ak dire

- ❑ Anpwazònman Manje anjeneral rive nan 1 a 3 jou apre ou fin manje manje ki kontamine
- ❑ Sentòm yo anjeneral dire 1 a 7 jou

Gwoup ki gen gwo risk

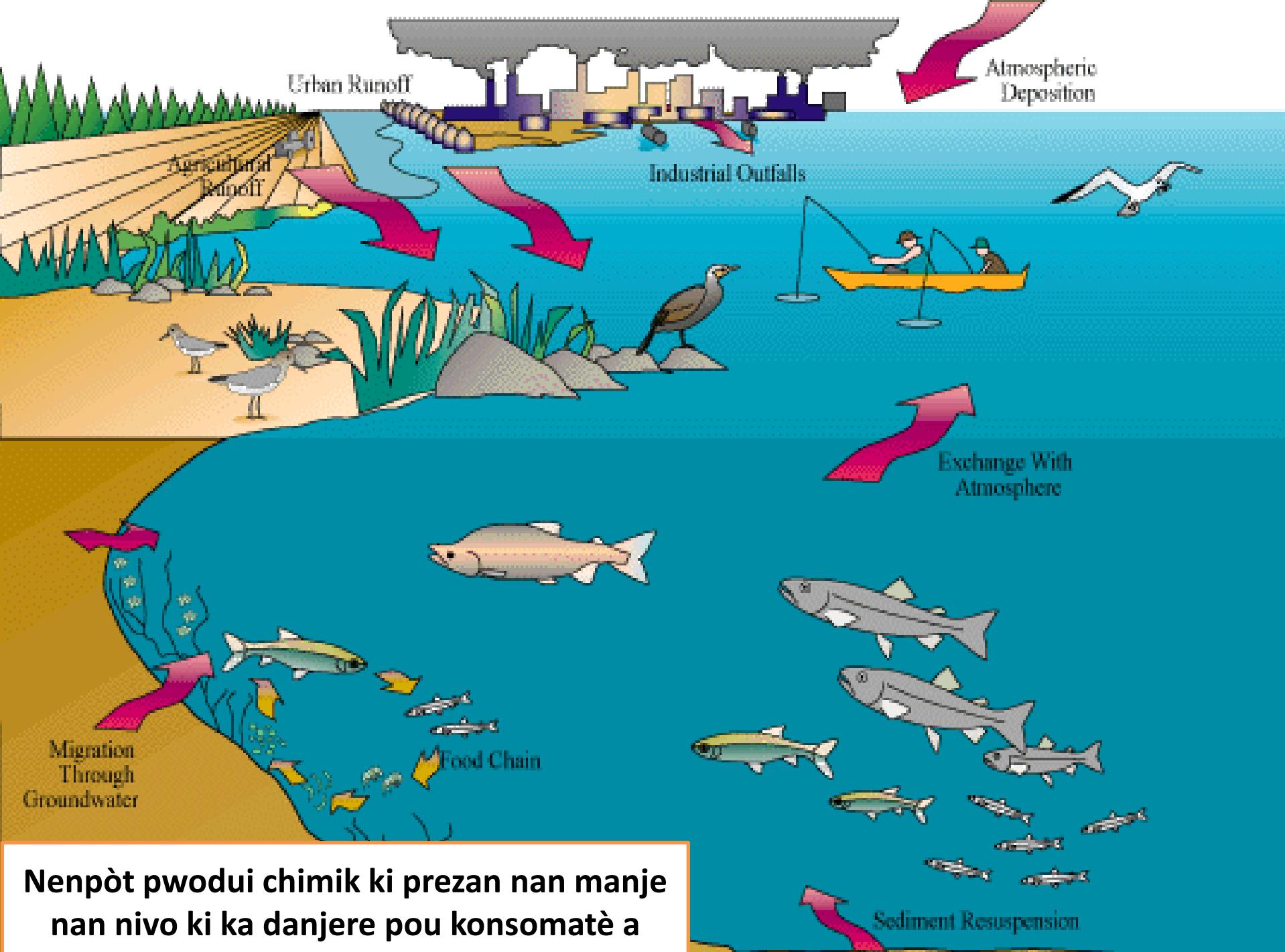
Maladi ki soti nan manje kapab afekte nenpòt moun, men kèk gwoup
gen plis risk pase lòt akoz gravite maladi yo
(ka mennen nan lanmò nan kèk ka)

Danje chimik

Danje chimik ka lakòz maladi grav ki soti nan manje oswa anpwazònman chimik lè ou manje twò gwo dòz pwodwi chimik.

Kisa ki danje chimik?

Danje chimik

Ki rive
Natirèlman

Ajoute
Entansyonèlman

Ajoute san li pa
entansyonèl

Tip danje chimik

Rive

Natirèlman

Alèjèn nan manje

Mikotoksin

(egzanp aflatoksin)

eskonbwotoksin

(Istamin)

Sigwatoksin

Toksin nan kristase

(egzanp

anpwazònman

kristase ki fè moun
paralize)

Anviwonman

& lòt

kontaminan

Bifenil poliklorin
(PCB)

Pestisid

Antibiotik

Metal lou

Librifyan

Pwodwi Netwayaj

Dezenfektan

Penti

Sibstans yo ajoute nan Manje

Idwokabur

awomatik

polisiklik

Gaz kabonik

Souf

Ki Soti nan

materyèl

anbalaj

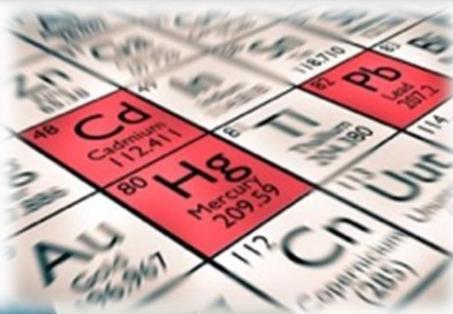
Plastifyan

Klorivinil

Lank pou

enpresyon / pou
mete kòd

Adezif

Sentòm anpwazònman chimik nan manje/ reyakson alèjik

**Ka anpwazònman Manje ki gen
rapò ak pwason ak pwodwi ki fèt
ak pwason ...**

Sweden reports histamine outbreak from imported fish

By News Desk on April 15, 2021

Almost 20 people have fallen ill in Sweden this month from histamine poisoning in fish from Vietnam.

LaSyèd rapòte epidemi histamin ki soti nan pwason enpòte

Photo illustration of grouper fish

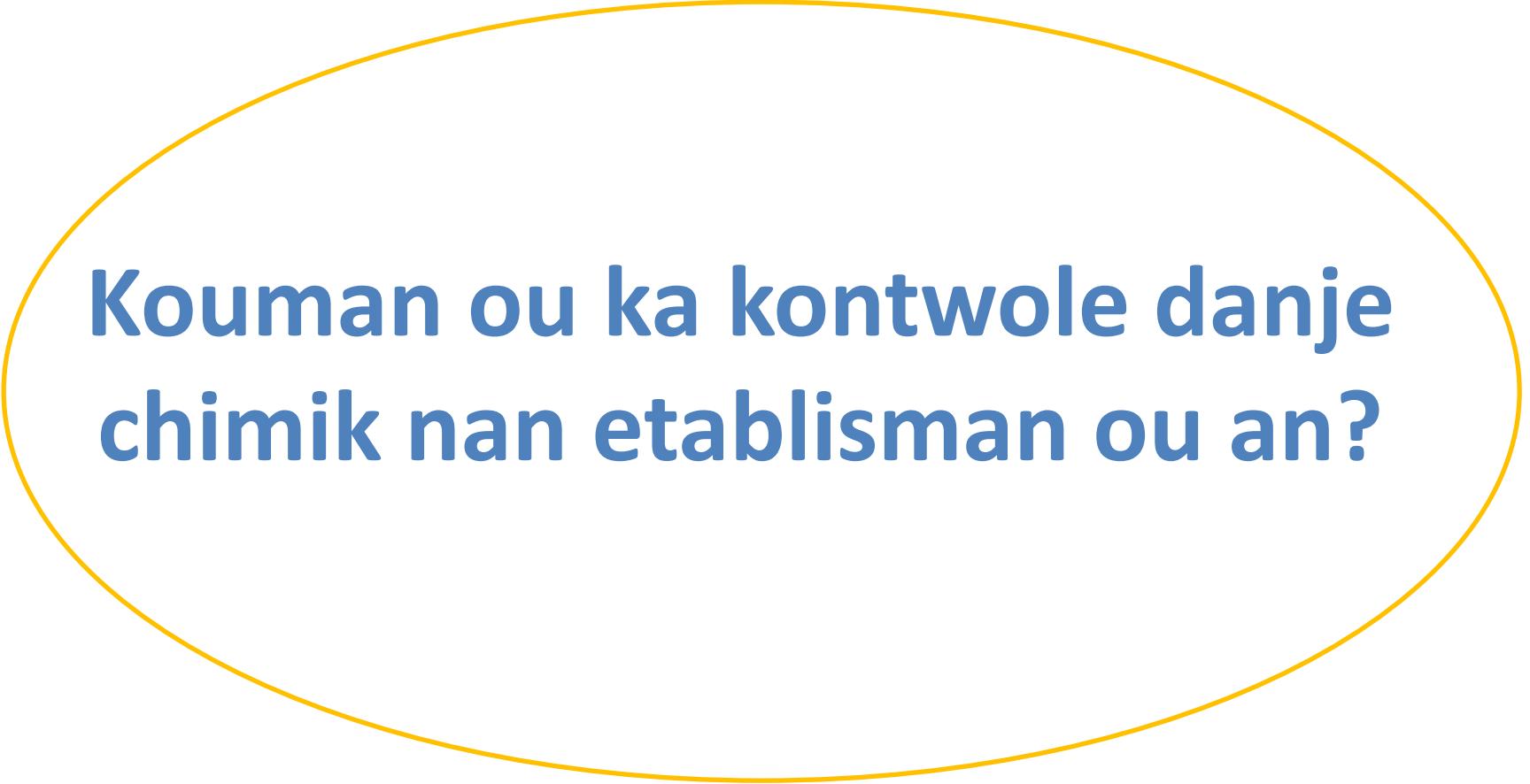
Ciguatera cases linked to imported fish in New Zealand

By Joe Whitworth on June 9, 2020

Five people from two households in New Zealand became ill with ciguatera poisoning after eating fish imported from Fiji earlier this year.

The outbreak in Christchurch affected three males of 19 to 58 years old and two females – one aged in her 40s and the other in her 50s. One person was hospitalized and diagnosed with ciguatera poisoning but has since recovered.

ka Sigwatera ki lye ak
pwason enpòte nan
**Nouvèl Zeland (New
Zeland)**

**Kouman ou ka kontwole danje
chimik nan etablisman ou an?**

Sèvi ak founisè apwouve pou
pwodwi chimik ak anbalaj yo

Sèvi ak pwodwi chimik ki apwouve pou manje

Sere pwodwi chimik yo nan zòn yo deziyen lwen
manje, anbalaj ak sifas kontak manje

**Pa estoke pwodwi chimik yo nan resipyen ki pa
make yo**

**Swiv pwosedi dilisyon kòrèk pou
pwodwi chimik pou netwayaj yo**

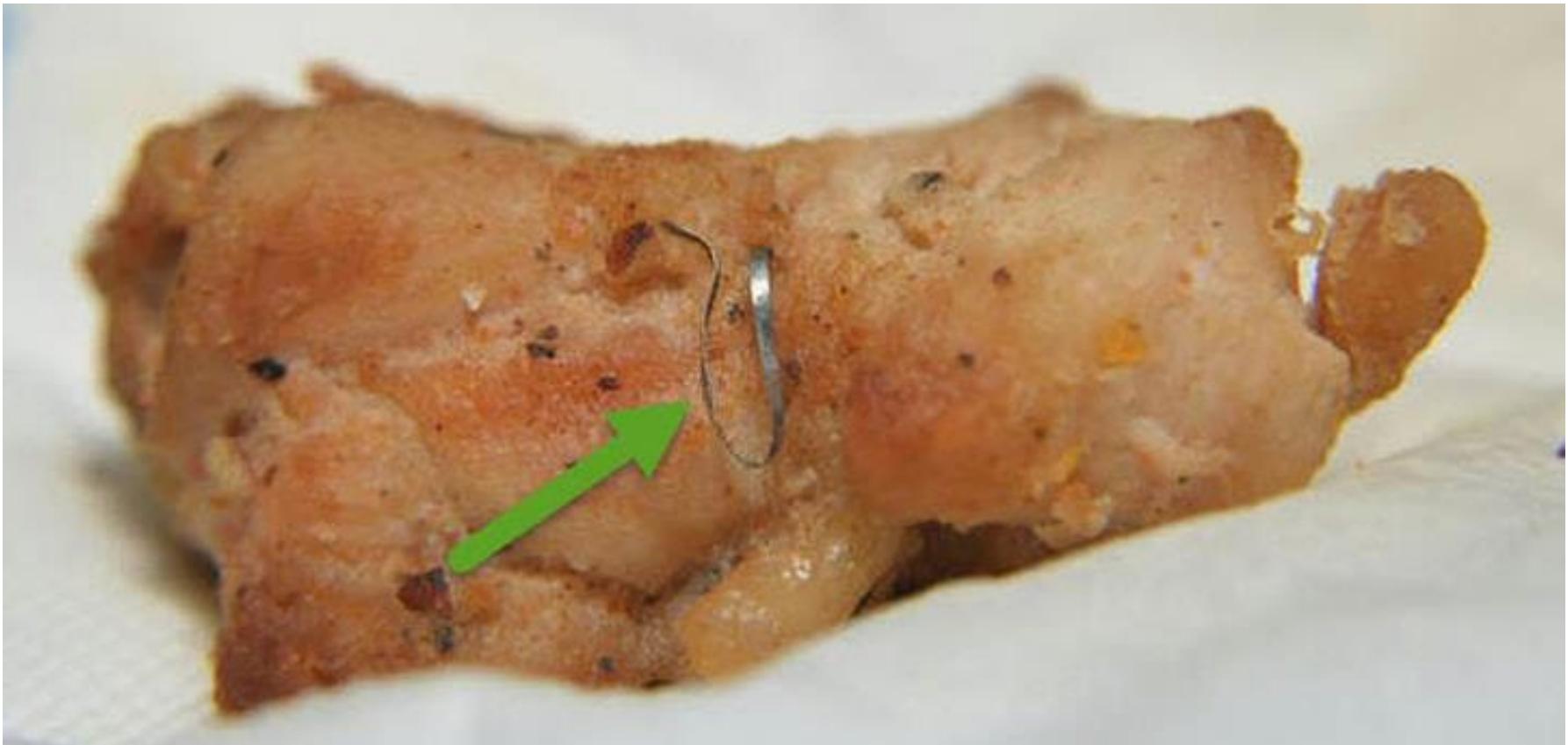
Danje fizik

Kèk danje fizik ka blese
konsomatè yo.

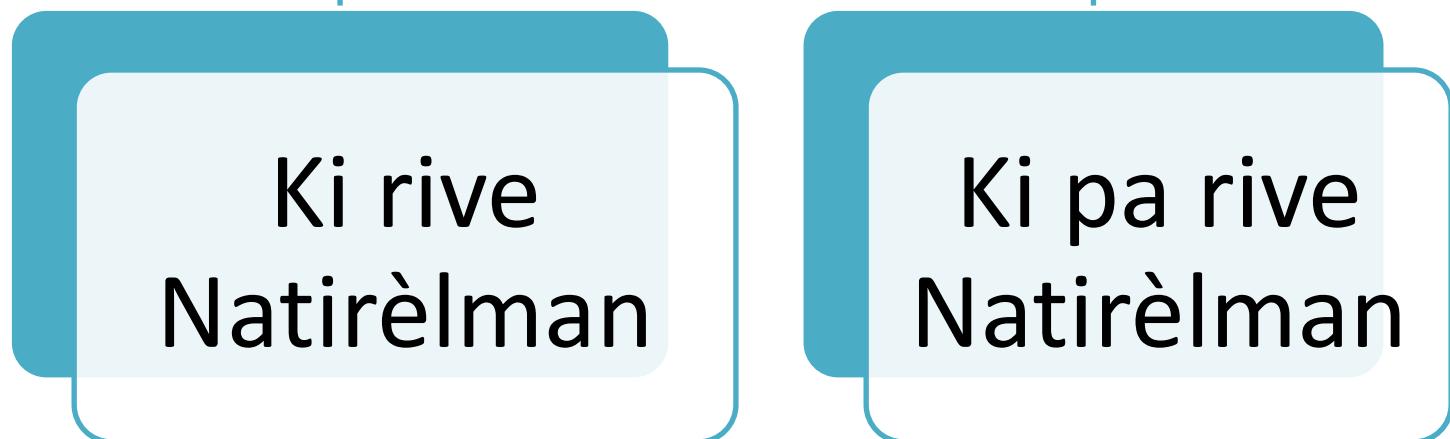

Kisa ki danje fizik?

Nenpòt objè etranje ke yo jwenn nan yon manje, ki rive swa natirèlman oswa ki pa nòmalman prezan nan manje sa espefikman, ki ka lakòz aksidan kay konsomatè a.

Danje fizik

Kontwòl danje fizik

Danje fizik ka elimine nan manje lè:

- Travayè yo swiv direktiv estrik sou sekirite manje nan òganizasyon ou an (pa gen okenn objè an vè nan zòn transfòmasyon an)
- Yo fè enspeksyon apwofondi nan manje a (pa egzanp lè w sèvi avèk detektè metal pou nenpòt enklizyon metal)

Ki sa ki kontaminasyon?

Prezans pa erè de yon sibstans oswa mikwo-òganis nan manje ki ka lakòz maladi oswa aksidan.

Kouman pwason nan
faktori ou a
vin
kontamine?

**Ekipman,
istansil
oswa sifas
ki pa pwòp**

Move
estanda nan
sanitasyon ak
jesyon dechè

Gaye apati
ensèk ak bète
nuizib

**Gaye apati de
travayè yo**

**– Rad, Po, Cheve,
estènye/touse**

Travayè yo ka
kontamine
pwason an ke yo
ap manyen,
si yo pa okipe yo
korèkteman.

Moun ki ap prepare manje ak kontaminasyon

Travayè yo ka kontamine manje nan:

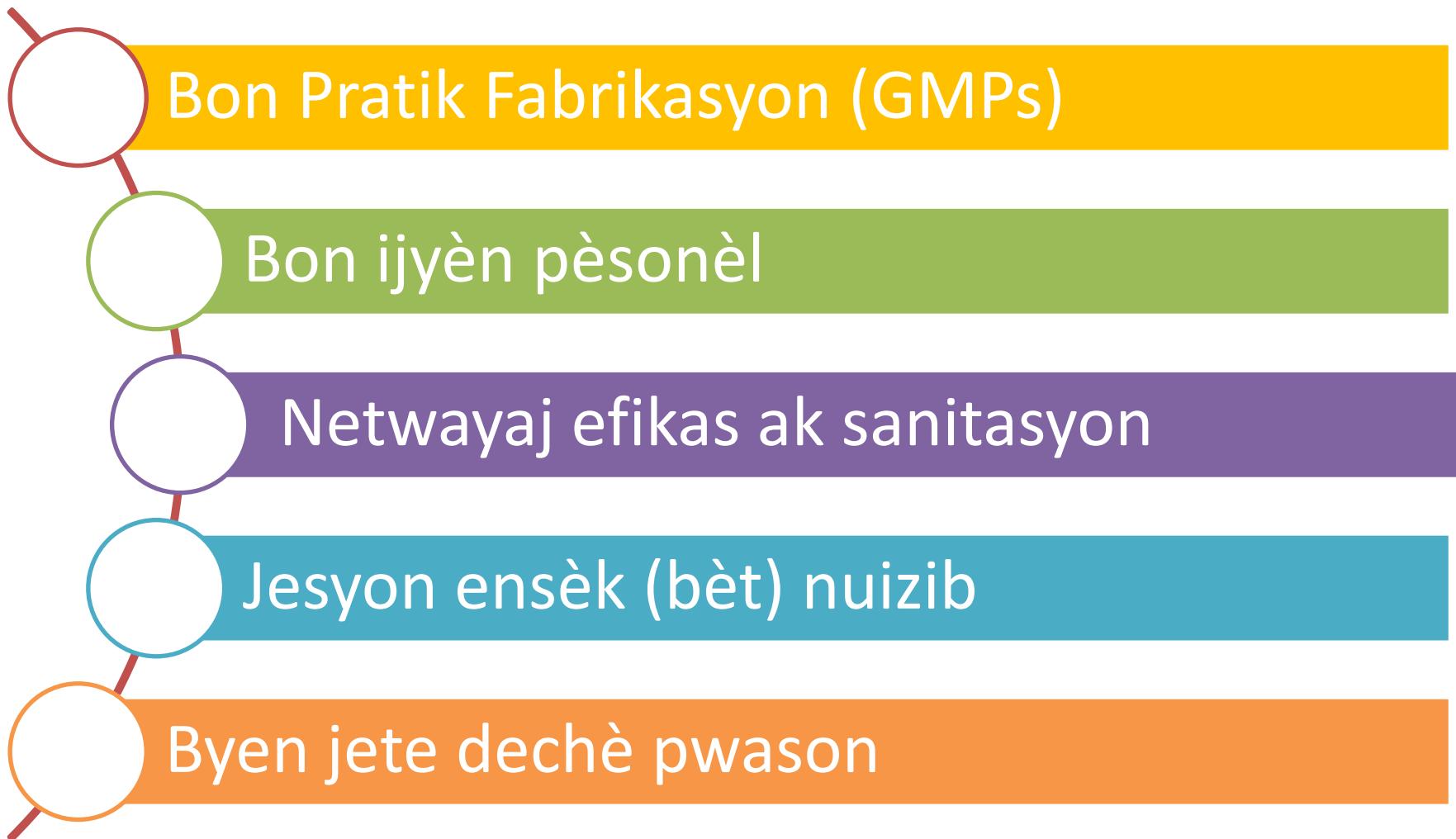
- Travay pandan yo malad
- Manyen bouton oswa maleng sou figi yo oswa po yo
- Manyen yon bagay sal epi yo pa lave men ou
- Pa kouvri maleng oswa blesi yo
- Pa lave men (byen) apre ou fin itilize twalèt

**Not washing your hands after
the toilet is as good as ...**

Fason pou diminye kontaminasyon

Ki sa ki kontaminasyon kwaze?

Sa rive lè bakteri danjere oswa lòt mikwo-
òganis envolontèman transfere soti nan yon
kote, objè oswa moun pou ale nan yon lòt

Fason pou fè pou evite kontaminasyon kwaze ...

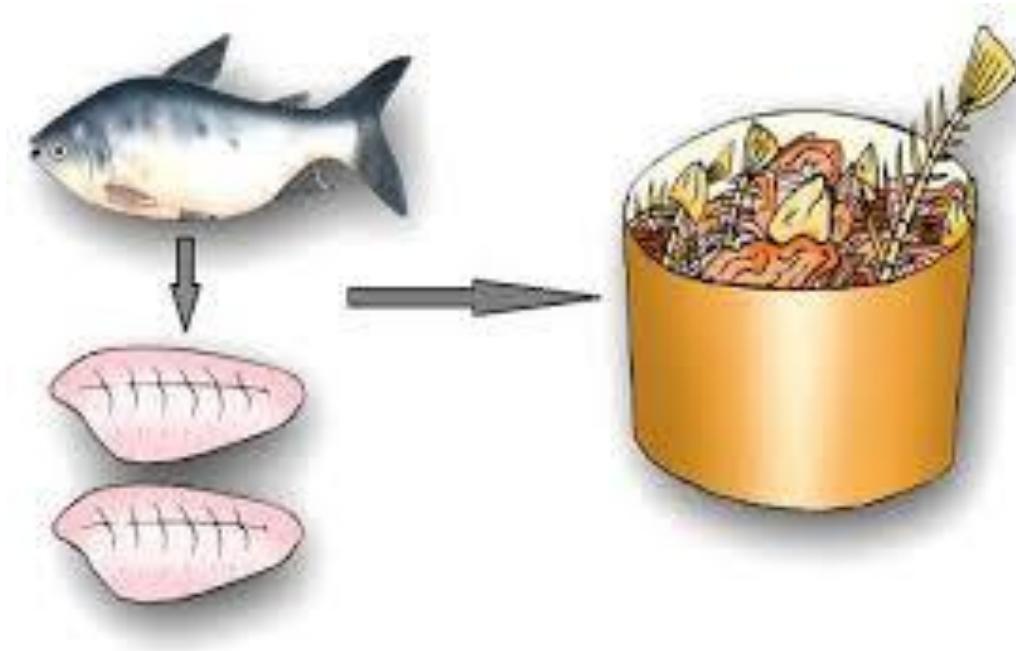
Bon ijyèn anplwaye, rad ak pratik manyen

**Restriksyon ak kontwole trafik / mouvman
Nan izin nan
(anplwaye, pwodwi, ekipman).**

Bon jan separasyon pwason kri ak sa ki trete.

Byen jete fatra yo.

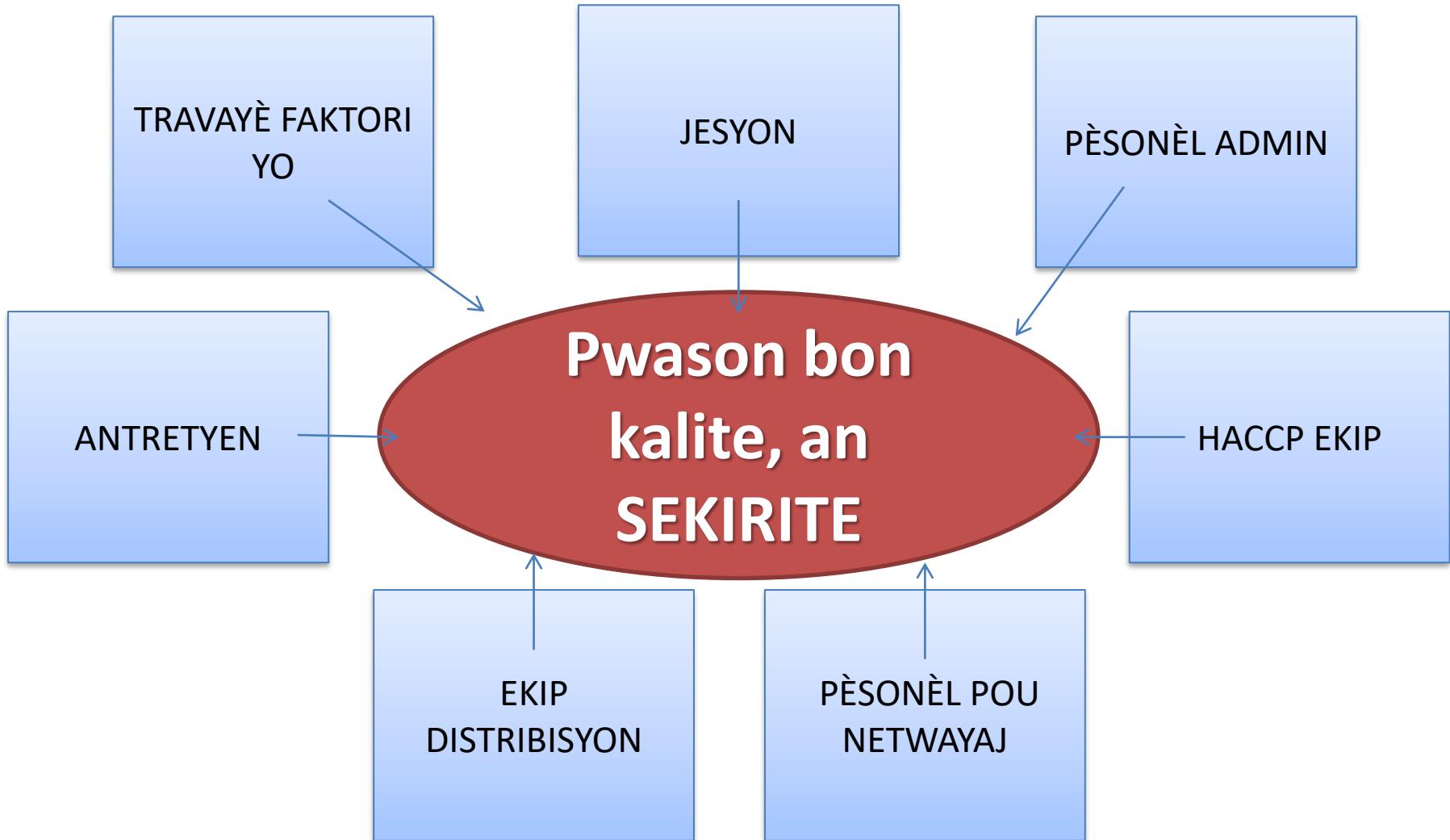

**Netwayaj ak dezenfeksyon apwopriye pou istansil yo,
ekipman ak zòn tretman / transfòmasyon manje.**

**Sèvi ak dlo pwòp pou fè glas ak netwaye zòn
transfòmasyon nan izin nan.**

Tout moun gen yon wòl pou yo jwe nan Ocean Delight!

Sonje bon pratik manyen manje sa yo

...

- Evite manyen twòp pwason
- Evite kontaminasyon pandan transfòmasyon ak anbalaj
- Rapòte nenpòt sentòm maladi ki soti nan manje imedyatman
- Itilize bon teknik pou lave men ak ijyèn pèsònèl
- Sere pwodwi chimik Iwen zòn transfòmasyon manje
- Kenbe zòn transfòmasyon manje pwòp epi byen ranje
- Byen netwaye ak dezenfekte ekipman ak istansil

QUIZ – vre ✓ oswa fo ✗ ?

Sekirite alimantè vle di pwoteje manje nou kont danje pou li kapab san danje pou manje..

Li oke pou estoke pwason kri ak pwason ki te deja trete.

Toujou sere pwodui chimik netwayaj lwen zòn transfòmasyon la..

Bakteri ak virus yo se danje chimik.

Travayè yo ka kontamine pwason ak men sal.

Zòn transfòmasyon pwason yo ta dwe byen netwaye ak dezenfekte.

Gen kesyon?

